

Magyar–angol szakszójegyzék

Szabó Attila, Juhász Péter, Forman Ferenc, Fehér Norbert, Hegedűs Barnabás
Matematika és fizika

1. Bevezető – Introduction

A szójegyzékben használt jelölések:

- *pl.*: rendhagyó többes szám (általában az -s-szel képzett alak is jó)
- *p.*: rendhagyó múlt idő és befejezett melléknévi igenév
- *adj.*, *n.*: melléknévi, főnévi forma
- *GB*, *US*: brit, amerikai alakváltozat
- *vmi*, *sth.*, ... : valami, something, ...
- A vesszővel, perjellel elválasztott alakváltozatok egyformán gyakoriak, bármelyiket nyugodtan használhatjuk. A zárójelbe tett alakok ritkák, csak a teljesség kedvéért szerepelnek, ezeket inkább ne használjuk. Értelmszerűen a zárójelbe tett rövidítések, jelölések, ... használatosak, használjuk nyugodtan mi is. Zárójelek a magyar szavaknál is vannak, a rövidség kedvéért, pl. *(tizedes) tört* – *(decimal) fraction*, illetve olyankor is vannak zárójelek, ha az angol kifejezés egy része elhagyható, pl. *gyökjel* – *radical (sign)*.

A görög betűk angol nevei:

A	α	alpha	Δ	δ	delta	H	η	eta	K	κ	kappa	N	ν	nu	Π	π	pi	T	τ	tau	X	χ	chi
B	β	beta	E	ε/ϵ	epsilon	Θ	θ/ϑ	theta	Λ	λ	lambda	Ξ	ξ	xi	P	ρ/ϱ	rho	Υ	υ	upsilon	Ψ	ψ	psi
Γ	γ	gamma	Z	ζ	zeta	I	ι	iota	M	μ	mu	O	o	omicron	Σ	σ (ς)	sigma	Φ	ϕ/φ	phi	Ω	ω	omega

A tizedesválasztó angolul a pont (decimal point), a vessző nagyon félreérthető. A vesszőt angolul dolgok elválasztására használjuk, akkor is, ha magyarul pontosvesszőt tennénk. Az ezres csoportokat hagyományosan vesszővel választják el, tudományos szövegben azonban ez nem szabványos, egy fél szóköznyi helyet (\, , Wordben ilyen híján szóközt) hagyhatunk ki ezresválasztónak.

Az angolban (a 70-es évek óta a briteknél is!) a nagy számok leírására az ún. ‘short scale’-t használják, szemben az európai ‘long scale’-lel. Ezer első néhány hatványa a két skála szerint (a használandó short scale vastaggal):

n	10^{3n}			n	10^{3n}		
	magyarul	angolul (short scale)	angolul (long scale)		magyarul	angolul (short scale)	angolul (long scale)
1	ezer	thousand		6	trillió	quintillion	trillion
2	millió	million		7	trilliárd	sextillion	thousand trillion
3	milliárd	billion	thousand million (milliard)	8	kvadrillió	septillion	quadrillion
4	billió	trillion	billion	9	kvadrilliárd	octillion	thousand quadrillion
5	billiárd	quadrillion	thousand billion	10	kvintillió	nonillion	quintillion

Elszörtan a long scale-es alakokkal is lehet találkozni angolul (főleg régebbi brit írásokban, illetve külföldiek által írt dolgokban – ez elég értelemzavaró), de a ‘milliard’-hoz hasonló számnevek nem jellemzők. A kérdésről részletesen: http://en.wikipedia.org/wiki/Short_and_long_scale, a még nagyobb számok képzéséről: <http://www.isthe.com/chongo/tech/math/number/howhigh.html>

A nem angol, ékezetes betűket tartalmazó neveket próbáljuk úgy leírni, ahogy az eredeti nyelven vannak. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor átírjuk a neveket: ez általában az ékezetek elhagyását jelenti. Egy kivétel (bár ezt az angolok se tudják, illetve használják mind): a németben (de csak ott) az umlautos betűket az alapbetű után ‘e’-t írva írjuk át, pl. Schrödinger → Schroedinger.

Angol anyanyelvűek hajlamosak mindenféle nevet anglicizálva kiejteni: ez szörnyű, olykor a magyar fülnek alig érthető alakokat szül. Műveltségre vall, ha ezt kerülnék és inkább az eredeti nyelvhez hasonló módon ejtjük ki a neveket (ahogy magyarul is szoktuk). A némettel megint probléma van: nálunk az osztrákoknak köszönhetően az ‘ei’ betűkapcsolatot ‘ej’-ként szokás kiejteni, miközben a német nyelvterületen általában ‘áj’-ként kell, és az angolok is értelemszerűen ezt ismerik. Tehát Einstein nevét nem ‘ejnstejn’-nek, hanem ‘ájnstájn’-nak kell ejteni.

Nevek: az angolok előszeretettel felejtik ki a franciákat mindenféle törvény nevéből (pl. Boyle–Mariotte-törvény → Boyle’s law), valamint néha a (nálunk) bevett név helyett egy angol tudóst használják (Gay-Lussac I. törvénye → Charles’s law). Descartes nevének latinositott változatát (Cartesius, *adj.* Cartesian) használják, Galileire a keresztnévvel (Galileo, *adj.* Galilean) hivatkoznak. Személynevekből szinte mindig az *-ian* képzővel képeznek melléknevet (pl. Lagrangian, Eulerian, ...).

A betűszavakat angolul mindig ki kell betűzni: vigyázzunk rá, hogy az angol ábécé szerint betűzzünk! Pl. ‘há-té-em-el’ helyett ‘aitch-tee-em-el’, ‘led’ helyett pedig ‘el-e-dee’ (a ki nem betűzött betűszavakat végképp nem értik, illetve ebben az esetben a ‘lad’ elég mást jelent).

Néhány jellegzetes helyesírási eltérés a brit és amerikai angol között:

- egyes görög/latin eredetű szavak végén a mássalhangzó után álló *-re*-t az amerikai angolban *-er*-nek írják, pl. *metre* vs. *meter*, de pl. csak *chapter* létezik;
- a szó végén álló *-ise/-yse* betűkapcsolatot (görög eredetű szavakban), illetve az *-ise* végűekből képzett szavakat az amerikai angolban *-ize/-yze* módon írják¹, pl. *organise* vs. *organize*, *organisation* vs. *organization*, *analyse* vs. *analyze*, de csak *analysis*, *seize*, *rise* (a két utóbbi ti. nem görög eredetű);
- a görögből származó *ae*, *oe* betűkapcsolatokat az amerikai angolban (és néhány kivételes esetben a britben is) sima *e*-nek írják, pl. *oestrogen* vs. *estrogen*, de csak *aerosol* (ti. ez latin eredetű), *economics*;
- a brit *-our* végződés az amerikai angolban általában *-or* lesz: *colour* vs. *color*;
- az idézőjelezés brit angolban: ‘xy “nn” zw’, amerikai angolban: “xy ‘nn’ zw” (magyarban: „xy »nn« zw”, németben: „xy ,nn‘ zw“).

Mi végig a brit helyesírást követjük, ahol nemtriviális amerikai változat van, ott megemlítjük. További helyesírásbeli eltérésekről a Wikipédián olvashatunk: http://en.wikipedia.org/wiki/American_and_British_English_spelling_differences.

A szójegyzék minőségéért, az esetleges hibákért nem vállalunk felelősséget, bár megpróbáljuk eltávolítani őket. Bővítési javaslatokat, felfedezett hibákat a szerkesztő a következő e-mailcímen vár: as2372@cam.ac.uk. A szójegyzék „hivatalos”, karbantartott változata itt érhető el: <http://people.ds.cam.ac.uk/as2372/szakszavak/>

¹Egyes brit szótárak – a legjelentősebb ilyen az Oxford English Dictionary – a francia gyökerű *-ise* végzések helyett a görög/latin eredetit tükröző *-ize* változatot preferálják (az *-yse* végzések maradnak). Ezt a jelenséget *Oxford spelling*nek nevezik, a brit nyelvhasználatban kisebbségben van – nem utolsósorban azért, mert ezt az angolok inkább amerikanizmusnak tartják.

2. Matematika – Mathematics

Alapok A' (A vessző), A'' \dot{x} , \ddot{x} a_b (a alsó index b)

egyenlő; =

 $a = b$ $a \neq b$ $a < b$ $a > b$ $a \leq b$ $a \geq b$ $a \approx b$ $a \sim b$ $a \sim 1/b$

egyenlet

egyenlőtlenség

azonosság

képlet

kifejezés

együttható

behelyettesít

kiszámol

alkalmaz vmit vmire

összeadás, $a + b$

összeadandó, összeg

kivonás, $a - b$

kisebbitendő, kivonandó

különbség

szorzás, $a \cdot b$

tényező, szorzat

kiemel

osztás, a/b (az $a : b$ jelölés nem használatos!)

(tizedes) tört

 $\frac{a}{b}$ **Basic stuff** A prime, A double prime x dot, x double dot a sub b

equal; equals sign

 a equals b , a is equal to b , a and b are equal a is not equal to b a is less than b a is greater than b a is less than or equal to b , a is not greater than b , a is at most b a is at least b , ... a is approximately equal to b a is proportional to b ($a \propto b$) a is inversely proportional to b

equation

inequality

identity

formula (*pl.* formulae)

expression

coefficient

substitute

calculate, evaluate

apply sth on sth

addition, a plus b

addend, sum

subtraction, a minus b

minuend, subtrahend

difference

multiplication, a times b

factor, product

multiply out

division, a (divided) by b

(decimal) fraction

 a over b

osztandó, osztó

számláló, nevező

hányados, maradék

arány, $a : b$

hatványozás

 a^b

alap, kitevő, hatvány

négyzetre emel, x^2 köbre emel, x^3 n . hatványra emel $\sqrt[n]{x}$

gyökkitevő, alap, gyök

négyzetgyök

köbgyök

gyökjel

logaritmus, $\log_a b$ \log_{10} \log_e \log_2

reciprok

normálalak

normálalakú szám

mantissza

karakterisztika

komplex szám

komplex konjugált

abszolút érték

argumentum

valós, képzetes rész

egységgyök

Gauss-egész

Matematikai logika

logikai művelet

tagadás

megengedő vagy

dividend, divisor

numerator, denominator

quotient, remainder

ratio, (ratio of) a to b (aszimmetrikus!)

exponentiation

 a to the b

base, exponent, power

square, x squaredcube, x cubedraise to the n th power n th root of x

degree, radicand, root

square root (sqrt)

cube root (cbrt)

radical (sign)

logarithm, of b to base a base- a logarithm of b

common logarithm (lg)

natural logarithm (ln, gyakran log)

binary logarithm (lb)

reciprocal, multiplicative inverse

scientific notation

floating point number

significand

exponent

complex number

complex conjugate

absolute value, modulus (length)

argument

real, imaginary part

root of unity

Gaussian integer

Mathematical logic

logical operation

negation, NOT

inclusive or, OR

kizáró vagy	exclusive or, XOR	$A \setminus B$	difference of A and B
A -ból következik B	A implies B		relative complement of B in A
akkor és csak akkor	if and only if, iff		complement
feltétel, kritérium	condition, criterion (<i>pl.</i> criteria)	komplementer	symmetric difference
szükséges, elégséges	necessary, sufficient	szimmetrikus különbség	natural numbers ³
ekvivalens	equivalent to	egész számok	integers
sejtés	conjecture	racionális számok	rational numbers
tétel	theorem, proposition ²	irracionális számok	irrational numbers
elv	principle	valós számok	real numbers, reals
lemma, következmény	lemma, corollary	számegyenes	number line
levezet, levezetés	derive, derivation	intervallum	interval
bizonyítás	proof	nyílt, zárt, balról nyílt intervallum	open, closed, left-open interval
bizonyít	prove (<i>p.</i> proved, proved/proven)	algebrai, transzcendens	algebraic, transcendental
definíció	definition	komplex szám	complex number
(nem) definiált	(un)defined	Gauss-féle számsík	complex plane, Argand diagram/plane
triviális	trivial	Descartes-szorzat	Cartesian product
teljes indukció	mathematical induction	kommutatív, kommutativitás	commutative, commutativity
indirekt bizonyítás	proof by contradiction	asszociatív	associative
ellentmondás	contradiction	disztributív	distributive
skatulyaelv	pigeonhole principle	idempotens	idempotent
		de Morgan-szabályok	de Morgan's laws
Halmazok	Sets	Gráfelmélet	Graph theory
halmazelmélet	set theory	gráf	graph
halmaz	set	gráf csúcsa	vertex, node, point
halmaz eleme	element, member of a set	gráf éle	edge, line, arc
$a \in S$	a is a member of S , S contains a	fokszám	degree, valency
részhalmaz	subset	befok, kifok	indegree, outdegree
valódi részhalmaz	proper subset	irányított gráf	directed graph, digraph
$A \subseteq B$	A is a subset of B , B includes A	k -reguláris gráf	k -regular graph
számosság	cardinality (jele: card)	teljes gráf	complete graph
hatványhalmaz	power set	súlyozott gráf	weighted graph
megszámlálható	countable	összefüggő	connected
megszámlálhatatlan	uncountable	nem összefüggő	disconnected
kontinuum	continuum	páros gráf	bipartite graph
unió	union	séta, út, kör	walk, (simple) path, cycle
metszet	intersection	fa, erdő	tree, forest
diszjunkt	disjoint		

²A *proposition* szót általában az egyszerűbben bizonyítható, kis horderejű vagy magától értetődő állításokra használják, a *theorem* szót a jelentősebb tételeknek fenntartva.

³Angolul (illetve általában a szakszövegekben) $0 \notin \mathbb{N}$, a nemnegatív egészeket általában \mathbb{N}^0 -al jelölik, az egyértelműség miatt használatos az \mathbb{N}^+ jelölés is.

Euler-vonal
Euler-kör
Hamilton-út
Hamilton-kör

Számelmélet

római számok
helyiértékes számírás
tizedes tört
számjegy
egészrész
alsó, felső egészrész
törtrész
10-es, 2-es, 8-as, 16-os számrendszer

$a|b$

prímszám
összetett szám
hatványszám, négyzetszám, köbszám
a számelmélet alaptétele
prímtényező felbontás
LNKO
 $(a; b)$
LKKT, $[a; b]$
relatív prím
tökéletes szám
pitagoraszi számhármás
nagy Fermat-tétel
euklideszi algoritmus
diofantoszi egyenlet
kongruencia
 $a \equiv b \pmod{n}$
kínai maradéktétel
maradékosztály
redukált maradékrendszer
Euler-féle φ -függvény
kis Fermat-tétel
primitív gyök

Eulerian path/walk/trail
Eulerian cycle/circuit
Hamiltonian path
Hamiltonian cycle

Number theory

Roman numerals
positional numeral system
decimal fraction
digit, figure
integer part
floor, ceiling function
fractional part
decimal, binary, octal, hexadecimal numeral system
 a divides b , a is a divisor of b
 b is a multiple of a
prime number, prime
composite number
perfect power, p. square, p. cube
fundamental theorem of arithmetic
factorisation, canonical representation
greatest common divisor/factor
 $\gcd(a, b)$, $\text{gcf}(a, b)$
least common multiple, $\text{lcm}(a, b)$
coprime (relatively prime)
perfect number
Pythagorean triple
Fermat's last theorem
Euclidean algorithm
Diophantine equation
congruence
 a is congruent to b modulo n
Chinese remainder theorem
congruence class, residue class
primitive residue classes
Euler's totient function
Fermat's little theorem
primitive root

a rendje modulo n
kvadratikus (nem)maradék
Legendre-szimbólum
Euler-lemma
kvadratikus reciprocitás
Wilson-tétel

Elemi algebra

polinom
elsőfokú egyenlet
másodfokú, harmadfokú, negyedfokú, ötödfokú, n -edfokú
szorzattá alakít
gyöktényező alak
 $P(\alpha) = 0 \iff (x - \alpha)|P(x)$
irreducibilis
Schönemann–Eisenstein-kritérium
racionális gyökteszt

teljes négyzetté kiegészítés
a másodfokú egyenlet megoldóképlete
diszkrimináns
Viète-formulák
racionális törtfüggvény
egyenletrendszer
transzcendens egyenlet
függvényegyenlet
húrmódszer
érintőmódszer
iteráció

sorozat
sor
pozitív definit
monoton növekvő, csökkenő
szigorúan monoton növekvő
(felülről, alulról) korlátos
számítási sorozat
differencia

order of a modulo n
quadratic (non)residue
Legendre symbol
Euler's criterion
quadratic reciprocity
Wilson's theorem

Elementary algebra

polynomial
linear equation
quadratic, cubic, quartic, quintic, of degree n
factorise
factorised form
factor theorem
irreducible
Eisenstein's criterion
rational root theorem/test

completing the square
quadratic formula
discriminant
Vieta's formulas
rational expressions
system of equations
transcendental equation
functional equation
regula falsi (false position method)
Newton's method
iteration

sequence
series
positive definite
monotonically increasing, decreasing
strictly monotonically increasing
bounded (from above, from below)
arithmetic progression
difference

Statiztika

átlag
módus
medián
kovariancia
korrelációs együttható
lineáris regresszió

Geometria

pont
ponthalmaz
korlátos, nem korlátos, nyílt, zárt
egyenes
félegyenes
szakasz
sík
tér
kör
sugár
átmérő
húr, szelő
érintő
 a érinti b -t
érintési pont
körcikk, körszelet
körgyűrű
félkör
ív
kerület
terület
középponti, kerületi szög
Thalész-tétel
kerületi és középponti szögek tétele
Apollóniusz-kör
körsor

illeszkedik

Statistics

average, mean
mode
median
covariance
correlation coefficient
linear regression

Geometry

point
set of points
bounded, unbounded, open, closed
line
ray
line segment
plane
space
circle (*adj.* circular)
radius (*pl.* radii)
diameter
chord, secant
tangent
 a is tangent to b
point of tangency
sector, segment
annulus (*pl.* annuli)
semicircle
arc
circumference, perimeter
area
central, inscribed angle
Thales' theorem
inscribed angle theorem
circle of Apollonius
pencil⁴ of circles

fit

kollineáris
konkurrens
komplanáris
metsz
metszéspon

szög
szög szárai, csúcsa
hegyesszög, derékszög
tompaszög
ferde
egyenesszög
konkáv szög, teljesszög
fok, radián
kiegészítő szögek
csúcsszögek
pótszögek
párhuzamos, $a \parallel b$
merőleges, $a \perp b$
kitérő egyenesek
felezőmerőleges
szögfelező

egybevágó
eltolás \mathbf{v} -vel
elforgatás α -val
óráirányban
óráiránnyal ellentétesen
tengelyes tükrözés a -ra
középpontos tükrözés A -ra
hasonló
középpontos hasonlóság A középpont-
tal és λ aránnyal
forgatva nyújtás
merőleges affinitás
nyírás
inverzió a k körre

collinear
concurrent
coplanar
intersect
intersection point, point of intersection

angle
sides, vertex (*pl.* vertices)
acute angle, right angle
obtuse (oblique) angle
oblique
straight angle
reflex angle, full angle
degree, radian
supplementary angles
vertical angles
complementary angles
parallel, a is par. to b
perpendicular, a is perp. to b
skew lines
perpendicular bisector
angle bisector

congruent
translation by \mathbf{v}
rotation by α
clockwise
counterclockwise (anticlockwise)
reflection across line a
point reflection across A
similar
homothety with respect to centre A
and of ratio λ
spiral symmetry
directional scaling, stretching
shear mapping (shearing)
circle inversion with respect to k

⁴A *pencil* szó a projektív geometriában általában valamilyen közös tulajdonsággal rendelkező objektumok összességét jelenti, pl.: kollineáris pontok, egy ponton átmenő egyenesek.

merőleges vetítés e -re	orthogonal projection onto e	húrtrapéz	cyclic tr., symmetrical tr.
vetítés A -n keresztül e -re	projection through A onto e	deltoid	kite (deltoid)
párhuzamos szelők tétele	intercept theorem	paralelogramma	parallelogram
A k -ra vonatkozó hatványa	power of A with respect to k	téglalap	rectangle (<i>adj.</i> rectangular)
		rombusz	rhombus (<i>pl.</i> rhombi)
háromszög	triangle (<i>adj.</i> triangular)	négyzet	square (<i>adj.</i> square)
oldal, csúcs	side, vertex	sokszög	polygon
egyenlő szárú Δ	isosceles triangle	ötszög, hatszög, n -szög	pentagon, hexagon, n -gon
alap, szár (háromszögé)	base, leg	szabályos n -szög	regular n -gon
szabályos	regular, equilateral		
hegyesszögű Δ	acute triangle	kúpszelet	conic section
derékszögű Δ	right(-angled) triangle	ellipszis	ellipse
tompaszögű Δ	obtuse (oblique) triangle	parabola	parabola (<i>pl.</i> parabolae)
háromszög-egyenlőtlenység	triangle inequality	hiperbola	hyperbola (<i>pl.</i> hyperbolae)
belső, külső szög	interior, exterior angle	fókusz	focus (<i>pl.</i> foci)
súlyvonal, súlypont	median, centroid	vezéregyenes	directrix
magasság, magasságpont	altitude, orthocentre	nagytenyely, kistenyely	major axis, minor axis
talpponti háromszög	orthic triangle	fél nagytenyely	semi-major axis
középvonal	midsegment	fókuszon átmenő, nagytenyelyre merőleges húr	latus rectum
köréírt kör, középpontja, sugara	circumcircle, circumcenter, circumradius	aszimptota	asymptote
		excentricitás	eccentricity
beírt kör, középpontja, sugara	incircle, incenter, inradius	projektív geometria	projective geometry
hozáírt kör	excircle	ideális pont	point at infinity (ideal point)
Euler-egyenes	Euler line	ideális egyenes	line at infinity
Feuerbach-kör	nine-point circle	kettősviszony	cross-ratio (double ratio)
Ceva-tétel	Ceva's theorem	harmonikus társ	harmonic conjugate
Menelaosz-tétel	Menelaus' theorem	Papposz-tétel	Pappus' theorem
befogó	cathetus (<i>pl.</i> catheti), leg	pontra perspektív	centrally perspective
átfogó	hypotenuse	egyenesre perspektív	axially perspective
Pitagorasz-tétel	Pythagorean theorem	Desargues-tétel	Desargues' theorem
Héron-képlet	Heron's formula	Pascal-tétel	Pascal's theorem
		Brianchon-tétel	Brianchon's theorem
négyszög	quadrilateral	dualitás, duális	duality, dual
átló	diagonal	pólus, poláris	pole, polar
felezik egymást	bisect each other		
húrnégyszög	cyclic q., inscribed q.	felszín	surface, surface area
érintőnéyszög	tangential q., circumscribed q.	térfogat	volume
konvex, konkáv	convex, concave		
trapéz	trapezium (<i>US</i> trapezoid)		

test	solid	1/cos	secant (jele: sec)
poliéder	polyhedron	1/sin	cosecant (jele: csc)
hasáb	prism	addíciós tétel	addition theorem
ferde hasáb	oblique prism	arkusz szinusz	arcsine (jele: arcsin, \sin^{-1})
egyenes hasáb	right prism	szinusztétel	law of sines
alap	base	koszinusztétel	law of cosines
palást	lateral face	tangenstétel	law of tangents
n -szög alapú hasáb	n -gonal prism		
paralelepipedon	parallelepiped	vektor	vector
téglatest	cuboid	egységvektor	unit vector
négyzetes oszlop	square box	szorzás skalárral	multiplication by a scalar
kocka	cube	skaláris szorzat	dot product
gúla	pyramid	vektoriális szorzat	cross product
gúla csúcsa	apex (<i>pl.</i> apices)	koordináta-rendszer	coordinate system
csonkagúla	pyramidal frustum (<i>pl.</i> frusta)	jobbso drású koordináta-rendszer	right-handed coordinate system
henger	cylinder	derékszögű k.-r.	Cartesian c. s.
forgáshenger	right circular cylinder	síknegyed	quadrant
alkotó	generator	polárk.-r.	polar c. s.
kúp	cone	térbeli polárk.-r.	spherical c. s.
kettős kúp	double cone	hengerk.-r.	cylindrical c. s.
forgáskúp	right circular cone	vektor hossza	absolute value, length, modulus of a vector
csonkakúp	conical frustum		component of a vector of a direction
gömb	sphere	vektor adott irányú komponense	
félgömb	hemisphere		
gömböv	spherical segment	Analízis	Calculus ⁵
gömbcsüveg	spherical cap	leképezés	mapping
gömbcikk	spherical sector	függvény	function
főkör	great circle	művelet	operation
ellipszoid	ellipsoid	injektív	injective, one-to-one
forgástest	solid of revolution	szürjektív	surjective, onto
keresztmetszet, hosszanti metszet	cross-section, longitudinal section	bijektív	bijjective
		inverz függvény	inverse function
trigonometria	trigonometry	függvénykompozíció, $f \circ g$	function composition, f circle g
szinusz	sine	$f(x)$	ált. 'f of x'
koszinusz	cosine	változó	variable
tangens	tangent (jele: tan)	értelmezési tartomány	domain
kotangens	cotangent (jele: cot)	értékkészlet	range

⁵Az *analysis* szó angolul is használatos az analízis *korrekt tárgyalására* (azaz, amikor pl. a határérték fogalmából vezetjük le a dolgokat). *Calculus* alatt az integrálás-deriválás szabályait értjük (néha magyarul is használjuk), mely megértés nélkül: az angol középiskolák elsősorban ezt tanítják, azért használjuk itt a *calculus* szót.

$x \rightarrow a$	x approaches a , x tends to a	Taylor-sor	Taylor series ($x = 0$ körül Maclaurin series)
elég közel, tetszőlegesen közel	sufficiently close, arbitrarily close	Taylor-sorfejtés	Taylor expansion
konvergencia	convergence (<i>adj.</i> convergent)	n -edrendű közelítés	n th order approximation
a -hoz tart	converges to a	Fourier-sor	Fourier series
végtelen	<i>adj.</i> infinite, n . infinity	Fourier-transzformáció	Fourier transform
divergens	divergent	integrálás	integration
határérték	limit	görbe alatti terület	area under the curve
$\lim_{x \rightarrow a} f(x)$	the limit of $f(x)$ as x approaches a	$\int_a^b f(x) dx$	(definite) integral of $f(x)$ over x between a and b
csendőrszabály	the limit of $f(x)$ at $x = a$	határozott integrál	definite integral
aszimptota	squeeze theorem	Newton–Leibniz-formula	fundamental theorem of calculus
infimum	asymptote	határozatlan integrál	indefinite integral
szuprémum	infimum (<i>pl.</i> infima), greatest lower bound	primitív függvény	primitive function, antiderivative
folytonos	supremum (<i>pl.</i> suprema), least upper bound	parciális integrálás	integration by parts
folytonosság	continuous	parciális törtek	partial fraction
differenciahányados	continuity	helyettesítéses integrálás	integration by substitution
infinitezimális	difference quotient	numerikus integrálás	numerical integration (quadrature)
derivált, dy/dx	infinitesimal	exponenciális függvény	exponential function
derivál	derivative, of y with respect to x , dy by dx (dy over dx , $dy dx$)	„haranggörbe”	Gaussian function
differenciálható	differentiate	előjelfüggvény	sign function
változási sebesség	differentiable	Heaviside-függvény	Heaviside step function
láncszabály	rate of change	hiperbolikus függvények	hyperbolic functions
stacionárius pont	chain rule	szinusz hiperbolikus	hyperbolic sine
szélsőérték	stationary point	areafüggvények ⁶	inverse hyperbolic functions, area functions
helyi/abszolút minimum/maximum	extremum (<i>pl.</i> extrema) local/absolute minimum/maximum (<i>pl.</i> minima/maxima)	area szinusz hiperbolikus	area/inverse hyperbolic sine
inflexió pont	inflection point	sh, ch, th, arsh	sinh, cosh, tanh, arsinh
görbület, görbületi sugár	curvature, radius of curvature	differenciálegyenlet	differential equation
páros, páratlan (függvény is)	even, odd	explicit d. e.	ordinary d. e. (ODE)
periodikus, alapperiódus	periodical, base period	szeparábilis d.e.	separable d. e. (separable ODE)
parciális derivált	partial derivative	elsőrendű, másodrendű,...	first-order, second-order,...
$\partial y / \partial x$	del y by del x (del y del x , $dy dx$)	homogén	homogeneous
teljes differenciál	total differential		

⁶A hiperbolikus függvények esetében az ‘arkusz’ kifejezés (és az összetartozó ‘arc’ rövidítés) használata helytelen, ti. nincs semmiféle ívhossz, amire utalna: az areafüggvények egy bizonyos területet adnak meg, innen a nevük. Ez magyarul és angolul is így van!

vektorkalkulus	vector calculus	térfogati integrál	volume integral
nablaoperátor	del operator (nabla operator)	felületi integrál	surface integral
∇ (a jel)	nabla	vonálintegrál	line integral
gradiens	gradient (grad)	skalár/vektor potenciál	scalar/vector potential
divergencia	divergence (div)	gradienstétel	gradient theorem
rotáció	curl (curl)	Gauss–Osztrogradszkij-tétel	divergence theorem (Gauss' theorem)
Laplace-operátor	Laplace operator/Laplacian	Stokes-tétel	Stokes' theorem
d'Alembert-operátor	d'Alembert operator / d'Alembertian (wave operator)	tenzor	tensor
		metrikus tenzor	metric tensor

3. Fizika – Physics

Mennyiségek

fizikai mennyiség
 mértékegység
 mérőszám
 nagyságrend
 SI-egység
 alapegység
 származtatott egység
 hosszúság, méter
 tömeg, kilogramm
 idő, másodperc
 áramerősség, amper
 termodinamikai hőmérséklet
 anyagmennyiség, mól
 fényerősség, kandela
 radián, szteradian
 skalár, vektor
 pszeudovektor
 tenzor
 extenzív, intenzív

Kinematika

vonatkoztatási rendszer
 helyvektor
 elmozdulás
 pálya
 út
 sebességvektor
 sebesség (skalár)
 irány
 átlagsebesség
 pillanatnyi sebesség
 relatív sebesség
 gyorsulás
 lassulás
 vmilyen mozgást végez
 egyenes vonalú egyenletes mozgás

Quantities

physical quantity
 unit of measurement
 numerical value
 order of magnitude
 SI unit
 base unit
 derived unit
 length, metre
 mass, kilogram
 time, second
 electric current, ampere
 thermodynamic temperature
 amount of substance, mole
 luminous intensity, candela
 radian, steradian
 scalar, vector
 pseudovector, axial vector
 tensor
 extensive, intensive

Kinematics

frame of reference
 position vector (\mathbf{r})
 displacement
 path, trajectory
 distance
 velocity
 speed
 direction
 average speed
 instantaneous speed
 relative speed/velocity
 acceleration
 deceleration
 undergoes some motion
 uniform motion

egyenletesen gyorsuló mozgás
 szabadesés
 nehézségi gyorsulás

hajítás
 függőleges, vízszintes

(egyenletes) körmozgás
 szögelfordulás
 szögsebesség
 periódusidő
 frekvencia
 kerületi sebesség
 centripetális gyorsulás
 szöggyorsulás
 tangenciális gyorsulás
 forgómozgás
 fordulatszám

Dinamika

Newton n . törvénye
 Newton 1. törvénye
 tehetetlenség
 inerciarendszer
 gyorsuló vonatkoztatási rendszer
 klasszikus relativitási elv
 tömeg
 lendület
 erő
 erőt kifejt vmire
 erőlkés
 hatás, ellenhatás
 erővektorábra
 szuperpozíció
 eredő erő
 a dinamika alapegyenlete
 lendületmegmaradás

uniformly accelerated motion
 free fall
 acceleration due to gravity (röviden: gravity)
 projectile motion
 vertical, horizontal

(uniform) circular motion
 angle turned
 angular velocity
 period
 frequency
 peripheral speed
 centripetal acceleration
 angular acceleration
 tangential acceleration
 rotation
 frequency

Dynamics

Newton's n th law of motion
 law of inertia
 inertia
 inertial frame
 accelerating (reference) frame
 Galilean invariance
 mass
 (linear) momentum (*pl.* momenta; \mathbf{p})
 force (\mathbf{F})
 exerts force on sth
 impulse (\mathbf{J})
 action, reaction
 free body diagram (force diagram)
 superposition
 net force
 Newton's equation
 (law of) conservation of momentum

megmaradási tételek	conservation laws		
távolba ható erő	long-range force	harmonikus rezgés	harmonic oscillation
érintkező testek közti erő	contact force	körfrekvencia	angular frequency
nehézségi, gravitációs erő	gravitational force (röviden: gravity)	amplitúdó	amplitude
rugalmas erő	elastic force	fázisszög	phase angle
rugóállandó	stiffness, spring constant (k)	csillapított rezgés	damped oscillation
megnyúlás (rugóé)	extension, elongation	gerjesztett rezgés	driven oscillation
nyomóerő	normal force	rezonancia	resonance
kötélerő	tension	matematikai inga	simple pendulum
súly	weight	fizikai inga	compound pendulum
csúszó súrlódás	kinetic friction	kúpinga	conical pendulum
tapadási súrlódás	static friction	ingatest	(pendulum) bob
súrlódási együttható	coefficient of friction		
közegellenállás	drag		
		hullám	wave
egyensúly	equilibrium	longitudinális	longitudinal
pontszerű test	point-like body	transzverzális	transverse
merev test	rigid body	hullámhossz	wavelength
tömegközéppont	center of mass (CM)	hullámszám	wave number
tehetetlenségi nyomaték	moment of inertia (I, J)	terjedési sebesség	speed of wave
tehetetlenségi tenzor	inertia tensor	fázissebesség	phase velocity
Steiner-tétel	parallel axis theorem, Huygens–Steiner theorem	csoporsebesség	group velocity
		burkoló	envelope
forgatónyomaték	torque (τ)	terjedés	propagation
perdület	angular momentum (\mathbf{L})	állóhullám	standing wave
perdületmegmaradás	conservation of angular momentum	haladó hullám	propagating wave
tehetetlenségi erő	inertial force	csomópont	node
centrifugális erő	centrifugal force	duzzadóhely	anti-node
Coriolis-erő	Coriolis force	felharmonikus	harmonic, overtone
		hangsebesség	speed of sound
egyszerű gép	simple machine	visszaverődés, törés	reflection, refraction
(1/2 karú) emelő	(1/2-armed) lever	interferencia	interference
erőkar	leverage	erősítés/kioltás	constructive/destructive interference
csiga	pulley	Doppler-effektus	Doppler effect
lejtő	slope		
hengerkerék	wheel and axle	munka	work (W)
ék	wedge	A által B -n végzett munka	work done by A on B
csavar	screw	energia	energy (E, ϵ, W)
		mozgási energia	kinetic energy (E_k, T, KE)
		forgási energia	rotational kinetic energy (E_r)

konzervatív erő	conservative force	hidrosztatikai nyomás	hydrostatic pressure
potenciális energia	potential energy (U, V, PE)	hidrosztatikai felhajtóerő	buoyancy, upthrust
nehézségi energia	gravitational pot. en.	lebeg	float
rugalmas energia	elastic pot. en.	elmerül	sink
energiamegmaradás	(law of) conservation of energy	légnyomás	atmospheric pressure
munkatétel	work–energy principle	barometrikus magasságformula	barometric formula
rugalmas ütközés	elastic collision	felületi feszültség	surface tension
rugalmatlan ütközés	inelastic collision	felületi energia	surface energy
ütközési szám	coefficient of restitution (COR, C_R)	görbületi nyomás	surface pressure
teljesítmény	power	illeszkedési szög	contact angle
lóerő (LE)	horse power (HP)	lamináris áramlás	laminar flow
hatásfok	efficiency	dinamikai viszkozitás	dynamic viscosity (μ)
		Stokes-törvény	Stokes' law
Kepler-törvények	Kepler's laws	turbulens áramlás	turbulent flow
első kozmikus sebesség	orbital speed	hidrodinamikai felhajtóerő	lift
szökési sebesség	escape velocity	Reynolds-szám	Reynolds number
harmadik kozmikus sebesség	3rd cosmic velocity	áramerősség	flow rate
súlytalanság	weightlessness	kontinuitási törvény	continuity equation
		Bernoulli-törvény	Bernoulli equation
		Torricelli-féle kiömlési törvény	Torricelli's law
		közlekedőedény	communicating vessels
folytonos közeg	continuum	Lagrange-függvény	Lagrangian
vákuum	vacuum	hatás	action
sűrűség	(mass) density	legkisebb hatás elve	principle of least action
vonalmenti sűrűség	linear density	Fermat-elv	Fermat's principle
Young-modulus	Young's modulus	Euler–Lagrange-egyenlet	Euler–Lagrange equation
nyújtóerő	tension (<i>adj.</i> tensile)	általános koordináta	generalised coordinate
összenyomó erő	compression (<i>adj.</i> compressive)	általános impulzus	generalised momentum
nyújtófeszültség	normal/tensile stress (σ)	Hamilton-függvény	Hamiltonian
megnyúlás	tensile strain	Hamilton-egyenletek	Hamilton's equations
hajlítás	bending	mozgásállandó	constant of motion
másodrendű nyomaték	second moment of area (area moment of inertia)	fázistér	phase space
		adiabatikus invariáns	adiabatic invariant
nyíróerő	shearing force		
nyírófeszültség	shear stress (τ)	Hőtan	Thermodynamics
nyírási szög	shear strain	hőtágulás	thermal expansion
torziós modulus	shear modulus	ikerfém	bimetal
csavarás	torsion	hőmérséklet	temperature
Pascal-törvény	Pascal's law		
nyomás	pressure		

Celsius-fok	degree Celsius, centigrade	gőzgép	steam engine
tágul	expand	dugattyú	piston
összehúzódik	contract	szelep	valve
lineáris hőtágulás	linear expansion	éget	burn
felületi hőtágulás	area expansion	égés	combustion
térfogati hőtágulás	volumetric expansion	Carnot-körfolyamat	Carnot cycle
gáztörvények	gas laws	hőtani hatásfok	thermal efficiency
ideális gáz	ideal gas		
valódi gáz	real gas		
izoterm állapotváltozás	isothermal process	halmazállapot	state of matter
Boyle–Mariotte-törvény	Boyle’s law	olvadás, fagyás	melting, freezing
izobár állapotváltozás	isobaric process	olvadáspont	melting point
Gay-Lussac I. törvénye	Charles’s law	olvadáshő	heat of fusion
izochor állapotváltozás	isochoric process	párolgás, forrás	evaporation, boiling
Gay-Lussac II. törvénye	Gay-Lussac’s law	lecsapódás	condensation
Avogadro törvénye	Avogadro’s law	harmatpont	dew point
egyesített gáztörvény	combined gas law	párolgáshő, forráshő	heat of vaporisation
az ideális gáz állapotegyenlete	ideal gas law	szublimáció	sublimation
egyetemes gázállandó	universal gas constant	telített, telítetlen gőz	saturated, unsaturated vapour
Boltzmann-állandó	Boltzmann constant	csepp	drop
Dalton-törvény	Dalton’s law	tenzió	vapour pressure
adiabatikus állapotváltozás	adiabatic process	Clausius–Clapeyron-egyenlet	Clausius–Clapeyron relation
hőszigetelő	thermal insulator		
		hővezetés	heat conduction
hő	heat	hővezetési tényező	thermal conductivity
hőkapacitás	heat capacity	hőátadás	heat transfer
mólhő	molar heat capacity	hőátadási együttható	heat transfer coefficient
fajhő	specific heat capacity	hősugárzás	thermal radiation
termikus egyensúly	thermal equilibrium	Stefan–Boltzmann-törvény	Stefan–Boltzmann law
Robert Mayer-egyenlet	Mayer’s relation		
adiabatikus kitevő/fajhőhányados	adiabatic index/heat capacity ratio	kinetikus gázelmélet	kinetic theory of gases
belső energia	internal energy	ekvipartíció-tétel	equipartition theorem
első főtétel	first law of thermodynamics	termodinamikai szabadsági fok	degree of freedom
n -edfajú örökmozgó	perpetuum mobile/perpetual motion machine of the n th kind	termikus sebesség	thermal speed,
			root-mean-square (rms) speed
körfolyamat	thermodynamic cycle	entrópia	entropy
hőerőgép	heat engine	második főtétel	second law of thermodynamics
hűtőgép	heat pump	Boltzmann-eloszlás	Boltzmann distribution
turbina	turbine	Maxwell–Boltzmann-eloszlás	Maxwell–Boltzmann distribution
		Boltzmann-faktor	Boltzmann factor

$1/kT$	thermodynamic beta (β)	szigetelő	insulator
Elektrodinamika	Electrodynamics	Ohm törvénye	Ohm's law
elektromos töltés	electric charge	fajlagos ellenállás	electrical resistivity
elektromos dipólmomentum	electric dipole moment	fajlagos vezeték	conductivity
Coulomb-törvény	Coulomb's law	hőfoktényező	temperature coefficient
Coulomb-állandó	Coulomb's constant	Joule-hő	Joule heat
a vákuum permittivitása	vacuum permittivity, permittivity of free space (electric constant)	Kirchhoff törvényei	Kirchhoff's (circuit) laws
	electric field	csomóponti törvény	Kirchhoff's point/junction/nodal rule,
elektromos térerősség	electric field lines		Kirchhoff's current law (KCL)
elektromos erővonalak	electric flux	huroktörvény	Kirchhoff's loop/mesh rule,
elektromos fluxus	Gauss' law, Gauss' flux theorem		Kirchhoff's voltage law (KVL)
Gauss-tétel	Faraday's law	háromszög-csillag átalakítás	Y- Δ (we-delta) transform
Faraday-törvény	conservative	feszültségforrás	power supply
konzervatív	electric potential (φ)	galvánelem	galvanic cell
potenciál	voltage (V)	telep, elem (a boltban)	battery
feszültség	capacitor (condenser)	kapocsfeszültség	terminal voltage
kondenzátor	capacitance	áramerősség mérő	ammeter (<i>GB is!</i>)
kapacitás	planar capacitor	méréshatár	measurement range
síkkondenzátor	plates	söntellenállás	shunt resistor
kondenzátor lemezei	(relative) permittivity	feszültségmérő	voltmeter
(relatív) permittivitas	electric susceptibility ($\chi_e = \epsilon_r - 1$)	előtétellenállás	multiplier resistor
elektromos szuszceptibilitás	energy density (U)	ellenállásmérő	ohmmeter
energiasűrűség	connected in parallel		
párhuzamosan kapcsolt	connected in series	elektrolízis	electrolysis
sorosan kapcsolt	series connection	Faraday elektrolízis-törvényei	Faraday's laws of electrolysis
soros kapcsolás	total (resistance,...)	Faraday-állandó	Faraday constant
eredő (ellenállás,...)	circuit	egyenértékű	equivalent weight
áramkör	charge		
feltölt	discharge	köráram	closed loop of current
kisüt		mágneses dipólus	magnetic dipole
		mágneses momentum	magnetic dipole moment
elektromos áram	electric current	jobbkez-szabály	right hand rule
egyenáram	direct current (DC)	mágneses monopólus	magnetic monopole
töltésmozgás	electron drift	mágneses indukció	magnetic (B-)field,
elektromos ellenállás	(electrical) resistance		magnetic flux density
ellenállás (eszköz)	resistor	mágneses fluxus	magnetic flux
vezetőképesség	conductivity	mágneses térerősség	magnetic (H-)field
vezető	conductor	mágneses vektorpotenciál	magnetic vector potential

a vákuum permeabilitása	vacuum permeability, permeability of free space (magnetic constant)	kapacitív/induktív ellenállás (komplex) impedancia	capacitive/inductive reactance (complex) impedance
relatív permeabilitás	relative permeability	fázistolás	phase shift
mágneses szuszceptibilitás	magnetic susceptibility ($\chi_m = \mu_r - 1$)	fáziskülönbség	phase difference/offset
paramágneses	paramagnetic	vektorábra	vector/phasor diagram
diamágneses	diamagnetic	komplex számításmód	complex formalism
ferromágneses	ferromagnetic	$\cos \varphi$	power factor
kemény, lágy ferrom.	hard, soft ferromagnet	hatásos teljesítmény	real/active power
tekercs	coil	meddő teljesítmény	reactive power
vezeték	wire	látszólagos teljesítmény	apparent power
menet	turn/winding	transzformátor	transformer
szolenoid, toroid	solenoid, toroid	primer, szekunder	primary, secondary
vasmag	iron core		
ferrit	ferrite	Maxwell-egyenletek	Maxwell's equations
légrés	air gap	(mágneses) Gauss-tétel	Gauss' law (for magnetism)
Biot–Savart-törvény	Biot–Savart law	Faraday-törvény	Faraday's law (of induction)
Lorentz-erő	Lorentz force	Ampère-törvény	Ampère's (circuital) law
áramjárta vezetőre	Laplace force		
		Geometriai optika	Geometrical optics
indukció	electromagnetic induction	Huygens-elv	Huygens principle
elektromotoros erő	electromotive force (EMF)	visszaverődés	reflection
mozgási indukció	motional EMF	törés	refraction
nyugalmi indukció	transformer EMF	Snellius–Descartes-törvény	Snell's law
Faraday-törvény	Faraday's law	teljes visszaverődés	total internal reflection
Lenz-törvény	Lenz's law	határszög	critical angle
önindukció, induktivitás	(self-)inductance	Brewster-szög	Brewster's angle
kölcsönös indukció	mutual inductance		
		síktükör	plane mirror
eltolási áram	displacement current	gömbtükör	spherical mirror
elektromágneses hullám	electromagnetic wave	domború, homorú gömbtükör	convex, concave spherical mirror
rezgőkör	resonant circuit, (R)LC circuit	fókusz távolság	focal length
sajátfrekvencia	resonant frequency	görbületi sugár	radius of curvature (ROC)
Poynting-vektor	Poynting vector	leképezés	imaging
fénynyomás	radiation pressure	leképezési törvény	thin lens formula, (Gaussian) mirror equation, mirror and lens equation
		tárgy, tárgytávolság	object, position of object
váltakozó áram	alternating current (AC)	izzólámpa, fénycső, gyertya	light bulb, neon light, candle
csúcsérték	peak value	lézer, LED	laser, LED
effektív érték	root mean square (rms) value	kép	image
ohmos ellenállás	ohmic resistance		

valódi, virtuális egyező, fordított állású nagyított, kicsinyített nagyítás	real, virtual upright, inverted magnified, reduced/diminished magnification
plánparallel lemez prizma lencse dioptria (mértékegység) dioptria (mennyiség), törőerő lencseképlet vékony lencsére gyűjtőlencse szórólencse	plane-parallel layer prism lens (<i>pl.</i> lenses) dioptre power lensmaker's equation thin lens equation positive/converging lens negative/diverging lens
nagyító mikroszkóp távcső	magnifying glass microscope telescope
Hullámoptika Huygens–Fresnel-elv interferencia diffrakció elhajlási kép erősítő, gyengítő interferencia kioltás rés optikai rács rácsállandó felbontóképesség polarizált hullám polarizálatlan cirkulárisan polarizált polarizátor, analizátor egyszínű	Wave optics Huygens–Fresnel principle interference diffraction diffraction pattern constructive, destructive interference extinction slit diffraction grating spacing resolving power, (angular) resolution polarised wave unpolarised circularly polarised polariser, analyser monochromatic
Fotometria fényerősség fényáram	Fotometry luminous intensity luminous flux

fénymennyiség megvilágítás	luminous energy illuminance
Relativitáselmélet speciális relativitáselmélet fénysebesség Lorentz-kontrakció idődilatáció Lorentz-tényező Lorentz-transzformáció téridő sebességösszeadási képlet sajátidő sajátgyorsulás rapiditás relativisztikus tömegnövekedés teljes energia nyugalmi tömeg, nyugalmi energia tömeghégj-feltétel négyesvektor négyesimpulzus intervallum négyespotenciál négyesáramerősség	Relativity special relativity speed of light Lorentz/length contraction time dilation Lorentz factor Lorentz transformation spacetime, Minkowski space velocity addition formula proper time proper acceleration rapidity relativistic mass growth total energy rest/invariant mass, rest energy energy–momentum relation four-vector four-momentum spacetime interval four-potential four-current
általános relativitáselmélet ekvivalencia-elv energia–impulzus-tenzor metrikus tenzor Einstein-egyenlet gravitációs vöröseltolódás gravitációs lencse gravitációs hullám	general relativity equivalence principle energy–momentum tensor metric tensor Einstein's (field) equations gravitational redshift gravitational lens gravitational wave
Kvantumfizika hőmérsékleti sugárzás feketetest-sugárzás Wien-törvény Stefan–Boltzmann-törvény	Quantum physics thermal radiation black body radiation Wien's (displacement) law Stefan–Boltzmann law

Planck-törvény (kvantum) harmonikus oszcillátor foton Planck-állandó kvantum elemi töltés elektronvolt fotoeffektus kilépési munka Compton-effektus szóródás Compton-hullámhossz	Planck's law (quantum) harmonic oscillator photon Planck's constant quantum elementary charge electronvolt photoelectric effect work function Compton scattering scattering Compton wavelength	mágneses kvantumszám spinkvantumszám Pauli-féle kizárási elv Hund-szabály molekula kémiai kötés kovalens kötés kötési energia	magnetic quantum number spin projection quantum number Pauli exclusion principle Hund's rule (of maximum multiplicity) molecule chemical bond covalent bond bonding energy
kvantummechanika anyag hullám hullámfüggvény hullámcsomag de Broglie-hullámhossz Heisenberg-féle határozatlansági elv Hamilton-operátor Schrödinger-egyenlet mátrixmechanika Hilbert-tér állapotvektor bra, ket vektor	quantum mechanics matter wave wave function wave packet de Broglie wavelength uncertainty principle Hamiltonian Schrödinger (Schroedinger) equation matrix mechanics Hilbert space quantum state vector bra, ket vector	atommag proton, neutron, nukleon rendszám, tömegszám izotóp cseppmodell a belőle levezetett kötésienergia-képlet	nucleus proton, neutron, nucleon atomic number, mass number isotope liquid drop model Weizsäcker's formula, semi-empirical mass formula (= SEMF) strong interaction weak interaction
potenciálvölgy potenciálgát alagúteffektus	potential well potential barrier quantum tunnelling	erős kölcsönhatás gyenge kölcsönhatás	strong interaction weak interaction
atommodell elektron Bohr-modell Bohr–Sommerfeld-kvantumfeltétel	atomic model electron Bohr model Bohr–Sommerfeld quantisation \approx old quantum theory	radioaktivitás radioaktív bomlás α -, β -, γ -bomlás elektronbefogás aktivitás felezési idő bomlásállandó bomlásegyenlet bomlási sor maghasadás magfúzió atomerőmű láncreakció	radioactivity radioactive decay alpha, beta, gamma decay electron capture activity half-life decay constant decay equation decay chain fission nuclear fusion nuclear power plant chain reaction
Balmer-formula atompálya főkvantumszám mellékkvantumszám	Balmer formula atomic orbital principal quantum number azimuthal quantum number	elnyelt dózis egyenértékű dózis minőségi tényező	absorbed dose equivalent (radiation) dose radiation weighting factor W_R quality factor (Q)
		Standard Modell	Standard Model

elemi részecske	elementary particle
összetett részecske	composite particle
neutrínó	neutrino
pozitron	positron
kvark	quark
fermion, bozon	fermion, boson
kölcsönhatást közvetítő bozon	gauge boson
mezon	meson
kvantumtérelmélet	quantum field theory (QFT)
Feynman-diagram	Feynman diagram
kvantumelektrodinamika	quantum electrodynamics (QED)
Pauli-egyenlet	Pauli equation
Dirac-egyenlet	Dirac equation
kvantumszíndinamika	quantum chromodynamics (QCD)
szilárdtestfizika	solid state physics
félvezető	semiconductor
vegyértéksáv	valence band
tiltott sáv	band gap
n -, p -szennyezett félvezető	n -, p -doped semiconductor
dióda	diode
tranzisztor	transistor
FET	field effect transistor
termisztor	thermistor

Mérés

kísérlet
mérési hiba
szisztematikus, véletlenszerű hiba
leolvasási hiba
pontos (kis szisztematikus hiba)
pontos (kis véletlen hiba)
hibahatár
értékes jegy
abszolút, relatív hiba
hibaterjedés
Gauss-féle hibaterjedés

grafikon, grafikont rajzol
 x függvényében ábrázolja y -t
tengely, tengelyfelirat, skála
hibasáv
arányos
arányossági tényező
linearizáció
görbét/egyenest illeszt
meredekség
tengelymetszet

Measurement

experiment
measurement error
systematic, random error
observational error
accurate
precise
uncertainty range
significant figure (*US* digit)
absolute, relative/fractional error
error propagation
Gaussian law of error propagation

graph, plot a graph
plot y as a function x
axis, axis label, scale
error bar
proportional to (\propto)
proportionality factor
linearisation
fit a curve/straight line
slope, gradient
 x/y -intercept